

«Η κοινοτοπία του κακού» (Χάνα Άρεντ)

Άρθρα των μαθητών του Β3 για το «Κακό» στη σύγχρονη εποχή

A. Λίγες σκέψεις για το κακό

Άγγελος Πανταζής, Η ερμηνεία της ανθρώπινης κακίας

Είναι γεγονός πως στις μέρες μας παρατηρείται έντονη αύξηση της βίαιης και επιθετικής συμπεριφοράς, γεγονός που αντικατοπτρίζει την κακία των ανθρώπων. Υπάρχουν, μάλιστα, ακραία περιστατικά δολοφονιών συντρόφων και παιδιών και βιασμών, εγκλήματα στα οποία η κακία ξεπερνάει τα όρια και γίνεται παράνοια. Ποιοι είναι, ωστόσο, οι παράγοντες που ερμηνεύουν την ύπαρξη της ανθρώπινης κακίας;

Βασική αιτία είναι οι προκαταλήψεις εναντίον διάφορων κοινωνικών ομάδων που ευνοούν τον σχηματισμό πεποιθήσεων ανωτερότητας. Οι άνθρωποι, έχοντας την τάση να κατατάσσουν τον εαυτό τους σε ομάδες (θρησκευτικές, φυλετικές, κοινωνικές, πολιτικές), αντιμετωπίζουν υποτιμητικά ανθρώπους που ανήκουν σε διαφορετική ομάδα, οδηγώντας με αυτόν τον τρόπο στην εμφάνιση του φαινομένου του ρατσισμού. Ο ρατσισμός, ως γνωστόν, αποτελεί μία από τις χειρότερες μορφές κακίας - αν όχι τη χειρίστη.

Η κυριαρχία, παράλληλα, του εγωισμού είναι ένας παράγοντας που ερμηνεύει την κακία στην ανθρώπινη συμπεριφορά. Σύμφωνα με τους ψυχολόγους, η απειλή της αυτοεκτίμησης συνεπάγεται επιθετικότητα και κακία ανεξάρτητα της γενικής εικόνας που έχει το άτομο για τον εαυτό του. Ακόμη και κάποιος με υψηλή αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση μπορεί στιγμιαία να εκδηλώσει αυξημένη επιθετικότητα αν θιχτεί ο εγωισμός του.

Η θεωρία της κοινωνικής σύγκρισης, τέλος, υποστηρίζει την ανάγκη των ανθρώπων να συγκρίνονται με άλλους για να αισθάνονται καλύτερα –ή χειρότερα- με τον εαυτό τους. Έρευνες και μελέτες που έγιναν βοήθησαν τους ειδικούς να διαπιστώσουν πως όταν ένας άνθρωπος υποτιμάται ή προσβάλλεται έχει την τάση να θεωρεί τους γύρω του πολύ κατώτερους από αυτόν, με αποτέλεσμα να εκδηλώνει έναν χαρακτήρα κακό, προσβλητικό.

Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό πως οι άνθρωποι καλλιεργούν εύκολα επιθετικές και προσβλητικές συμπεριφορές κυρίως λόγω προσωπικών ανασφαλειών ή ψυχολογικών προβλημάτων. Προφανώς, οι παραπάνω παράγοντες ερμηνεύουν το φαινόμενο των άσχημων συμπεριφορών που μπορεί κανείς να συναντήσει καθημερινά και όχι τις συμπεριφορές παρανοϊκών δολοφόνων, οι οποίοι χρήζουν ψυχιατρικής βοήθειας...

Ηρώ Μιχαηλίδη, *Ο ορισμός του κακού*

Όπως κάθε άλλη έννοια, οι έννοιες του καλού και του κακού δημιουργήθηκαν από τον άνθρωπο, στο πλαίσιο μιας μεθόδου επικοινωνίας και συμβίωσης με τους υπόλοιπους ανθρώπους γύρω μας. Ωστόσο, ως έννοιες που δεν αντιπροσωπεύουν κάποιο υπαρκτό αντικείμενο ή ενέργεια, μπορούν να θεωρηθούν υποκειμενικές και πως βασίζονται εξ ολοκλήρου στην κρίση του ατόμου. Γι' αυτόν τον λόγο, υπάρχουν ηθικές αρχές στις οποίες έχει βασιστεί κάθε κοινωνία, δημιουργώντας νόμους, όσον αφορά στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κάθε ατόμου.

Όμως προκύπτει ένα σημαντικό ερώτημα. Μια νόμιμη πράξη η οποία παράλληλα δημιουργεί χαρά στον δέκτη και δυσφορία στον πομπό, ή το αντίστροφο, ανήκει στην κατηγορία του κακού; Τα δικαιώματα ενός ατόμου σταματούν εκεί που αρχίζουν τα δικαιώματα του άλλου; Με αυτή τη λογική, αν κάθε πράξη που εκτελεί ένα άτομο θα μπορούσε να προκαλέσει δυσαρέσκεια σε οποιοδήποτε άλλο άτομο, τότε θα γίνονταν όλοι άβουλα όντα. Επιπλέον, συχνά δεν υπάρχει επιλογή όταν από την πράξη εξαρτάται η επιβίωση. Μάλιστα, με στόχο την επιβίωση γίνονται συχνά παραβιάσεις του νόμου, τις οποίες η κοινωνία δικαιολογεί. Άρα, πώς είναι εφικτό να καθοριστεί το "κακό" και η καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων όταν για κάθε πράξη, ηθική ή ανήθικη για το άτομο, μπορεί να βρεθεί αντεπιχείρημα που την χαρακτηρίζει θετική;

B. Εκφάνσεις του κακού στη σύγχρονη εποχή

ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ - ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ

Κωνσταντίνος Παπαδημητρίου, *Αναβίωση "Ιστορικών" Γεγονότων*

Πρόσφατα υπήρξαμε μάρτυρες ενός λυπηρού, απάνθρωπου και νοσηρού για την κοινωνία συμβάντος, που παραπέμπει προφανώς σε άλλη εποχή, αναχρονιστικών, ρατσιστικών αντιλήψεων. Ποιο ήταν λοιπόν αυτό το συμβάν;

Στις 28/4/2022 κατά την μετακίνησή του με λεωφορείο στο κέντρο της Αθήνας ένας νεαρός Νιγηριανός δέχθηκε σφοδρή λεκτική επίθεση από τους συνεπιβάτες του, όταν αρνήθηκε να παραχωρήσει τη θέση του σε έναν, επίσης νεαρό, Έλληνα. Σύμφωνα, μάλιστα, με όσα καταθέτει ο μάρτυρας μας -ο οποίος προτιμά να παραμείνει ανώνυμος-, αν δεν είχε υποχωρήσει τελευταία στιγμή ο Νιγηριανός θα του είχε ασκηθεί και σωματική βία!

Μεταφερόμενοι στο 1955 συναντάμε την Ρόζα Παρκς και ένα δραματικά όμοιο περιστατικό, το οποίο έδωσε το έναυσμα για την καταπολέμηση της πολιτικής φυλετικού διαχωρισμού στις ΗΠΑ και την εδραίωση των πολιτικών δικαιωμάτων των εγχρώμων.

Επιστροφή στο σήμερα· 67 χρόνια μετά και εν τούτοις ο ρατσισμός υφίσταται. Οι ρίζες αυτής της ανεξήγητης και ανεπανάληπτης ανθρώπινης κακίας δεν έχουν κοπεί και πολλοί συνάνθρωποί μας μεριμνούν τακτικά να τις τρέφουν και να τις ποτίζουν. Αυτό που πρέπει να συνειδητοποιήσει η σύγχρονη κοινωνία είναι ότι η μάστιγα του ρατσισμού, όσο υπάρχει και ευδοκimei, δεν επηρεάζει μόνο τα θύματά της αλλά και τους θύτες της. Άλλο τόσο επηρεάζει και τους "αθώους", άπραγους παρατηρητές της. Το ήθος τους διαβρώνεται, οι αξίες καταπατώνται, η εσωτερική πυξίδα που ορίζει το σωστό και το λάθος απομαγνητίζεται. Και εν τέλει, αντί να προχωράμε μπροστά, οπισθοδρομούμε περήφανοι στις δυσκολίες του παρελθόντος...

Χαρά Μαρούσκου, Προϊόντα βαμμένα με παιδικό αίμα

Σε πολλούς φαίνεται περίεργο που ο όρος παιδική εργασία εξακολουθεί να μας απασχολεί μέχρι και σήμερα. Κι όμως, η παιδική εκμετάλλευση είναι, δυστυχώς, μια πραγματικότητα στις μέρες μας, με ρίζες στην αρχαιότητα. Παρά τη θέσπιση νόμων και συμβάσεων για την παιδική εργασία και τη μείωση του ποσοστού της παγκοσμίως, μεγάλες πασίγνωστες πολυεθνικές, όπως η Nestlé, η Nike, τα H&M, τα Zara, η Apple, η Disney (!) και πολλές ακόμη συνεχίζουν να εκμεταλλεύονται «μικρά εργατικά χέρια», οξύνοντας συνεχώς το κοινωνικό αυτό φαινόμενο.

Ίσως οι επιπτώσεις της εργασίας στα παιδιά να θεωρούνται αυτονόητες, αλλά είναι πολύ πιο επιβλαβείς από ό,τι νομίζουμε. Τα παιδιά αυτά στερούνται την παιδική τους ηλικία και ζουν με μοναδικό σκοπό την ικανοποίηση των στόχων παραγωγής των μεγάλων επιχειρήσεων. Δε γνωρίζουν παιχνίδι, σχολείο, παρέα· μόνο δουλειά (δουλεία). Υπάρχουν εργασίες, φύσει επικίνδυνες για την υγεία των ανηλίκων, οι οποίες μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα

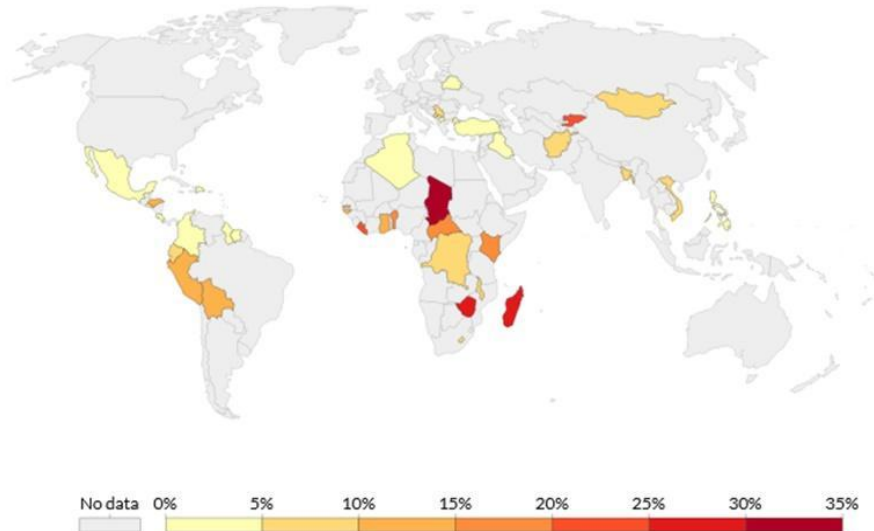
ανεπανόρθωτους τραυματισμούς ή ακόμη και θάνατο. Παράλληλα, εντοπίζονται και πολλές αρνητικές συνέπειες στην ψυχολογία των παιδιών, λόγω της μη οικειοθελούς εργασίας και της συνεχούς σωματικής κακοποίησης.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σταδιακή μείωση της παιδικής εργασίας σε παγκόσμια κλίμακα, με συρρίκνωση του αριθμού παιδιών-εργατών κατά 33% από το 2000 έως το 2015. Παρ' όλα αυτά, περίπου 5 εκατ. παιδιά συνεχίζουν να εργάζονται σε καθεστώς πραγματικής δουλείας και σχεδόν 170 εκατ. παιδιά βρίσκονται εγκλωβισμένα σε σύγχρονα εργασιακά κάτεργα, αντιμετωπίζοντας μια ζωή χωρίς ελπίδα αξιοπρεπούς απασχόλησης, σύμφωνα με έκθεση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO).

Η εξάλειψη της εκμετάλλευσης αθώων παιδιών είναι ένα παγκόσμιο ζήτημα που χρήζει άμεσης επίλυσης. Όλοι μας οφείλουμε και μπορούμε να συνεισφέρουμε στην εξαφάνιση του φαινομένου αυτού. Για τη ζωή και την υγεία των παιδιών.

Share of children aged 5–17 years engaged in labor, 2021

Child employment (in those aged 5–17 years old) is defined based on the participation in economic activity for at least one hour in the reference week of the survey, measured across both sexes.

Source: UNICEF and International Labour Organization (ILO)

Πηγές:

<https://paidikh-ergasia.weebly.com/sigmaupsilonnnuepsilonpiepsiloniotaepsilonsigma.html>

<https://www.kathimerini.gr/world/818788/170-ekatommyria-paidia-doyleyoyn-pagkosmios/>

Εικόνα:

<https://ourworldindata.org/child-labor>

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μαγδαληνή Παπαδοπούλου, Υπάρχει ασφάλεια στα προσωπικά δεδομένα;

Ήδη από τις απαρχές της ιστορίας το κακό σκίαζε την αρμονική συνύπαρξη των ανθρώπων. Στη σύγχρονη εποχή όταν πολλές εκφάνσεις της καθημερινής ζωής, όπως οι γνωριμίες, η επικοινωνία, μεταφέρονται στο διαδίκτυο, επόμενο ήταν να ψηφιοποιηθεί και η κακή συμπεριφορά. Αρκετά συχνά ακούγεται η υποκλοπή προσωπικών δεδομένων των χρηστών της πλατφόρμας «Facebook» για πολιτικούς και διαφημιστικούς λόγους. Συγκεκριμένα, η μεγαλύτερη διαρροή έγινε το 2014, όταν η εταιρία Cambridge Analytica υπέκλεψε τα δεδομένα ογδόντα εφτά εκατομμυρίων χρηστών, για να σκιαγραφήσει την ψυχολογία των Αμερικάνων εκλογέων και να την πουλήσει σε πολιτικές εκστρατείες.

Βέβαια, οι χρήστες των κοινωνικών δικτύων παραδίδουν εκούσια ένα μέρος της ιδιωτικότητάς τους, με το να δηλώνουν ότι αποδέχονται τους όρους λειτουργίας της εφαρμογής και να δημοσιεύουν περιεχόμενο της καθημερινής τους ζωής, επιζητώντας μάλιστα την αλληλεπίδραση με τους άλλους χρήστες. Το κακό υπεισέρχεται όταν οι εταιρείες, παρακινούμενες από κερδοσκοπικές βλέψεις, καταστρατηγούν τα όρια που έχουν θέσει οι χρήστες, όταν οι δημοσιεύσεις τους αξιοποιούνται για άλλες λειτουργίες από αυτές που θα επιθυμούσαν. Σαφώς και το μεγαλύτερο μερίδιο της ευθύνης καταλογίζεται στις εταιρείες, μήπως όμως, αφού γνωρίζουμε ότι δεν μπορούμε να εξαλείψουμε το κακό, θα έπρεπε να περιορίσουμε τη διαδικτυακή μας δραστηριότητα και να έχουμε περισσότερη συνείδηση του τι κοινοποιούμε και τι αποδεχόμαστε;

Πηγή: Open democracy

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Φοίβη Μουτσοπούλου, Το πραγματικό κακό της κοινωνίας

Στη σημερινή ελληνική κοινωνία ερχόμαστε συνεχώς αντιμέτωποι με απαράδεκτες καταστάσεις. Διάφορα εγκλήματα μίσους που εκφράζονται από τις συνεχείς γυναικοκτονίες, από τη σοκαριστική υπόθεση της παιδοκτονίας και άλλες περιπτώσεις που επιβεβαιώνουν την έλλειψη ανθρωπιάς στη σημερινή κοινωνία και την καταπάτηση των δικαιωμάτων του καθενός. Μήπως όμως δεν υπήρξε ποτέ πραγματικά αυτό που θεωρείται "ανθρωπιά";

Είναι γεγονός πως ο άνθρωπος από τις αρχέγονες εποχές κυριαρχούνταν από ορισμένα ένστικτα, συμπεριφορές και σκέψεις. Το ένστικτο της επιβίωσης, της επιθυμίας για εξουσία και κυριαρχία αλλά ταυτόχρονα η έντονη ανάγκη απελευθέρωσης και αυτονομίας τον καθορίζουν. Φαίνεται επίσης έντονα η εγωιστική του φύση και η παραμέληση εξαιτίας της ορισμένων αρχών που εξασφαλίζουν την ομόνοια σε μια συντονισμένη κοινωνία, τις αρχές της αλληλεγγύης, του σεβασμού και της αλήθειας. Παρ' όλα αυτά, ο άνθρωπος κατάφερε να εξελιχθεί και να συγκροτήσει μια κοινωνία. Γιατί, λοιπόν, βλέπουμε την επιστροφή του στις αρχέγονες συμπεριφορές του;

Αυτό συμβαίνει γιατί στην πραγματικότητα ποτέ δεν άλλαξε. Ένας άνθρωπος, από όπου και αν κατάγεται, όποιο κι αν είναι το χρώμα του δέρματός του και οποιαδήποτε η γλώσσα που μιλάει έχει στον εγκέφαλό του τα ίδια αρχέτυπα. Αυτές οι λειτουργίες καθορίζουν την αυθόρμητη

ενστικτώδη συμπεριφορά, την ανεξέλεγκτη επιθυμία για εξουσία και επιβίωση και τον, παράλληλα με τον κοινωνικό, εγωκεντρικό χαρακτήρα του. Έτσι, όσο και να προσπαθήσει να εξελιχθεί πάντα αυτές οι συμπεριφορές θα τον καταλαμβάνουν και θα τον εμποδίζουν από το να ξεφύγει από τον φαύλο κύκλο που δημιουργεί ο εγκέφαλος στη ζωή κάποιου.

Έτσι, διαπιστώνουμε πως η επαναλαμβανόμενη κακία που φαίνεται στη σημερινή κοινωνία δεν είναι καινούργιο φαινόμενο. Αυτή η κακία είναι έμφυτη στο κάθε ανθρώπινο ον, και θα εκφράζεται ασταμάτητα στην κοινωνία, όσο κι αν αυτή καταφέρει να εξελιχθεί.

Γ. Το σύγχρονο και διαχρονικό κακό του πολέμου

Βασίλειος Ξανθάκος, Η αιτία του κακού

Ως εγκλήματα πολέμου χαρακτηρίζει επισήμως πλέον ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) τις ρωσικές επιθέσεις του Μαρτίου στο μαιευτήριο και στο θέατρο της Μαριούπολης.

Στην τελευταία έκθεση του ΟΑΣΕ, έκτασης εκατόν δέκα σελίδων, παρουσιάζονται, ανάμεσα σε άλλα σχετικά πορίσματα, ως παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οι δράσεις τις Ρωσίας την 9^η και την 16^η Μαρτίου στο μαιευτήριο και θέατρο της Μαριούπολης, μετά από την εκτεταμένη έρευνα των ειδικών εμπειρογνομόνων του οργανισμού και την εύρεση πολυάριθμων αποδεικτικών στοιχείων, ύστερα και από αυτοψία.

Εικόνα του θεάτρου της Μαριούπολης μετά τον βομβαρδισμό την 16^η Μαρτίου από την ιστοσελίδα The Guardian

Ακόμα και μετά την δήλωση του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, το οποίο έκρινε την Ουκρανία ως «τόπο εγκλήματος», το Κρεμλίνο συνεχίζει να αρνείται την ανάμειξη των ρωσικών στρατευμάτων σε εγκληματικές ενέργειες, όπως τον βομβαρδισμό στο θέατρο που προκάλεσε τον θάνατο 300 αμάχων, οι οποίοι είχαν καταφύγει εκεί ψάχνοντας καταλύμα.

Η παραβατική συμπεριφορά της Ρωσίας δεν φαίνεται να σταματά, με τακτικές αναφορές των ουκρανικών αρχών σε βιασμούς, απάνθρωπη αντιμετώπιση προς τους αιχμαλώτους, βασανισμούς, και εκτελέσεις, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τις φρικαλεότητες στην ουκρανική πόλη Μπούτσα, κοντά στο Κίεβο, όπου έχουν βρεθεί πάνω από 400 σοροί αμάχων σε μαζικούς τάφους.

Σοροί σε πλαστικές σακούλες που ξεθάφτηκαν από πρόχειρους μαζικούς τάφους στην πόλη Μπούτσα. Εικόνα από την ιστοσελίδα Reuters

Αν σκεφτούμε ότι όλες αυτές οι βιαιότητες ξεκίνησαν από τον φόβο της Ρωσίας για την εισχώρηση της Δύσης στην σφαίρα επιρροής της, από το αίσθημα υπεροχής της προς τις ουκρανικές δυνάμεις και από την αλαζονεία των ηγετικών μελών, αντιλαμβανόμαστε ότι οι σπόροι του κακού δε φυτρώνουν πουθενά αλλού, παρά στους τόπους που έχει μολύνει η ανθρώπινη αδυναμία και απληστία.

Ελένη Μαυροειδάκου, *Νέες εξελίξεις για τον πόλεμο*

Το πρωί της Τρίτης 24 Φεβρουαρίου 2022 κηρύχθηκε επίσημα πόλεμος από τον Πρόεδρο της Ρωσικής Ομοσπονδίας, Βλαντίμιρ Πούτιν, έπειτα από εναέρια εισβολή στα εδάφη της Ουκρανίας. Η εξέλιξη αυτή έχει θορυβήσει ολόκληρη την υφήλιο, ενώ παράλληλα σημειώνονται αμέτρητες καταστροφές και απώλειες. Γεγονός αποτελεί, ωστόσο, η στήριξη και η συμπαράσταση όλης της οικουμένης απέναντι στους πληγέντες. Μέχρι στιγμής έχουν αποσταλεί εκατομμύρια προμήθειες και οικονομική ενίσχυση για την αποκατάσταση των καταστροφών. Μάλιστα, τα σύνορα των γειτονικών χωρών, όπως η Πολωνία, αποδέχονται συνεχώς πρόσφυγες και τους προσφέρουν απλόχερα άσυλο.

Σε τέτοιες προκλήσεις και δύσκολες στιγμές, οι συγκινητικές προαναφερθείσες κινήσεις αλληλεγγύης και συνεισφοράς είναι ό,τι πραγματικά έχει ανάγκη η ανθρωπότητα. Υποδεικνύουν τις προοπτικές αυτού του κόσμου χωρίς διαφθορά και καταστρατήγηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κάτι που οφείλει ο καθένας να αναλογιστεί. Δυστυχώς, αποδεικνύεται πως η ανθρωπότητα τείνει να επαναλαμβάνει λάθη του παρελθόντος, αντί να αποτελούν παραδείγματα προς αποφυγή. Όσο διαχρονικό φαινόμενο κι αν είναι ο πόλεμος, όσο κι αν μαστίζει την κοινωνία, όσο ολέθρια κι αν είναι πάντα η έκβασή του, επαληθεύεται πως προέχουν τα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα των ανθρώπων εις βάρος της παγκόσμιας ειρήνης. Γιατί στο πλαίσιο του πολέμου δεν υφίσταται ποτέ νικητής..

Στέργιος Μπαμπατσιάς, Σειρήνες πολέμου ξυπνούν τις χειρότερες αναμνήσεις!

Η ειρήνη δεν είναι απλώς ο τερματισμός μιας ένοπλης σύγκρουσης ή το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δύο πολέμων. Μια τέτοια αντίληψη υποβιβάζει την ειρήνη δίνοντάς της τη σημασία της ανακωχής, μιας κατάστασης αναμονής μιας νέας σύγκρουσης, αφού όλα τα αίτια που προκαλούν τον πόλεμο και τη βία εξακολουθούν να υπάρχουν στην ανθρώπινη κοινωνία. Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου το αίτημα των ανθρώπων για ειρήνη έγινε πιο έντονο. Οι αγριότητες που σημειώθηκαν κατά τη διάρκειά του, καθώς και η χρήση της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι έκαναν τους ανθρώπους να συνειδητοποιήσουν ότι μια νέα παγκόσμια σύγκρουση στο μέλλον θα ήταν ολέθρια για τον άνθρωπο. Μαθαίνει, όμως, ο άνθρωπος από τα λάθη του;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι: ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙ

Άρθρον 1.- Σκοποί των Ηνωμένων Εθνών είναι οι εξής :

α. Να διατηρώσι την διεθνήν ειρήνην και ασφάλειαν και προς τούτο να λαμβάνωσι τελεσφόρα συλλογικά μέτρα δια την πρόληψιν και αποτροπήν των απειλών κατά της ειρήνης και δια την καταστολήν επιθετικών ενεργειών ή άλλων διαταράξεων της Ειρήνης, και να επιτυγχάνωσι, δι' ειρηνικών μέσων και συμφώνως προς τας αρχάς της δικαιοσύνης και του διεθνούς δικαίου την διευθέτησιν ή διακανονισμόν διεθνών διαφορών ή καταστάσεων αίτινες θα ηδύναντο να οδηγήσωσι εις την διατάραξιν της ειρήνης.

2. Να αναπτύσωσι φιλικάς σχέσεις μεταξύ των Εθνών βασιζομένας εις τον σεβασμόν προς την αρχήν της ισότητος των δικαιωμάτων και της αυτοδιαθέσεως των λαών και να λαμβάνωσι άλλα κατάλληλα μέτρα προς ενίσχυσιν της παγκοσμίου ειρήνης.

3. Να επιτυγχάνωσι διεθνή συνεργασίαν επιλύοντες τα διεθνή προβλήματα οικονομικής, κοινωνικής, εκπαιδευτικής και ανθρωπιστικής φύσεως και προάγοντες και ενθαρρύνοντες τον σεβασμόν προς τα δικαιώματα του ανθρώπου και τας θεμελιώδεις ελευθερίας δια πάντας άνευ διακρίσεως φυλής, φύλου, γλώσσης ή θρησκείας, και

4. Να ώσι κέντρον δια την εναρμόνισιν της δράσεως των Εθνών προς επίτευξιν των κοινών τούτων σκοπών.

24 Φεβρουαρίου 2022 ηχούν σειρήνες πολέμου στην Ουκρανία. Ύστερα από διαταγή του Ρώσου Προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν γίνεται η εισβολή του ρωσικού στρατού στα ουκρανικά εδάφη αγνοώντας πλήρως την αξία της ανθρώπινης ζωής και της ζημιές που θα επιφέρει ένας τέτοιος πόλεμος στον παγκόσμιο χάρτη. Σκοπός των Ρώσων είναι η δια των όπλων επιβολή των θέσεων της Ρωσίας στη συνεχιζόμενη εδώ και χρόνια ρωσο-ουκρανική διαμάχη και να δοθεί μία οριστική λύση. Ο Βλαντίμιρ Πούτιν ανταποκρίθηκε στην έκκληση των δύο ηγετών των ρωσόφωνων περιοχών, του Ντονέτσκ και του Λουχάνσκ, για βοήθεια. Ισχυρίστηκε ότι στόχος είναι «η υπεράσπιση των ανθρώπων που επί οκτώ χρόνια υφίστανται διωγμούς και γενοκτονία από το καθεστώς του Κιέβου» και ότι θα οδηγηθούν στη Δικαιοσύνη «όσοι διέπραξαν πολλαπλά εγκλήματα εναντίον αμάχων, συμπεριλαμβανομένων και πολιτών της Ρωσικής Ομοσπονδίας». Από την πλευρά του, ο Πρόεδρος της Ουκρανίας, Βολοντίμιρ Ζελένσκι, αρνήθηκε να ενδώσει στις απαιτήσεις της Ρωσίας και ζήτησε την συνδρομή των δυτικών δυνάμεων προκειμένου να αντιμετωπίσει την εισβολή, καταδεικνύοντας επανειλημμένα την αδράνεια τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και του ΝΑΤΟ. Σήμερα, οι ανθρώπινες απώλειες είναι τουλάχιστον 46 χιλ. και οι υλικές ζημιές ανέρχονται στο ποσό των 565 δις. Ύψιστης σημασίας είναι ακόμη και το τεράστιο προσφυγικό κύμα, καθώς τα εκτοπισμένα άτομα είναι περίπου 11 εκ.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΠΙΟ ΗΛΙΘΙΑ ΚΑΙ ΤΡΑΓΙΚΗ ΑΠ'ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ. ΗΛΙΘΙΑ ΓΙΑΤΙ ΕΠΙΛΥΕΙ ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ. ΤΡΑΓΙΚΗ, ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΖΩΕΣ, ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ, ΣΕ ΠΛΟΥΤΟ.

Ντουάιτ Ντ. Αϊζενχάουερ

(Αμερικάνικος στρατηγός και πολιτικός)

Οι ουκρανικές δυνάμεις, μολονότι η Ρωσία υπερτερεί σε στρατιωτικό δυναμικό, ανταποκρίνεται γενναία στις απαιτήσεις του πολέμου και στέκεται άξια απέναντι στη ρωσική αρκούδα. Έπειτα από πολύμηνη ανάπτυξη στρατευμάτων και 2 μήνες επιχειρήσεων, αρκετοί συμφωνούν πως η εισβολή δεν ακολούθησε τον σχεδιασμό της Μόσχας και ίσως αποκαλύπτει πως ο ρωσικός στρατός δεν είναι ανίκητος. Αρκετοί πολεμικοί αναλυτές προέβλεπαν πως το Κίεβο θα πέσει μέσα σε 48 με 72 ώρες από την έναρξη των επιχειρήσεων. Παρ' όλα αυτά η αντίσταση αποδείχθηκε πολύ αποτελεσματική.

Οι Ρώσοι έχουν να αναλογιστούν πέρα από τις σημαντικές ανθρώπινες απώλειες και τις κοινωνικές και οικονομικές κυρώσεις που έχουν επιβληθεί έναντι του ρωσικού κράτους. Ορισμένες από αυτές είναι το μεγάλο embargo σε διεθνείς ρωσικές τράπεζες, και ιδίως στην Αμερική, το λουκέτο καταστημάτων και εστιατορίων στη Ρωσία, όπως τα McDonalds, η αναστολή λειτουργίας αρκετών εταιρειών δυτικών συμφερόντων, ενώ παράλληλα αρκετοί Ρώσοι φοιτητές δεν μπορούν να εισαχθούν σε αμερικάνικα πανεπιστήμια και ρωσικές αθλητικές ομάδες έχουν αποβληθεί από τις διεθνείς αθλητικές οργανώσεις, τόσο στον χώρο του ποδοσφαίρου και του μπάσκετ, όσο και στα ατομικά αθλήματα.

Ένας πόλεμος έχει ολέθριες επιπτώσεις για τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές και αποτελεί τροχοπέδη στην ευημερία των κοινωνιών και στην ανάπτυξη των επιστημών. Δυστυχώς ή ευτυχώς έχουμε την ιστορία να μας επιβεβαιώνει τις ανθρώπινες συμφορές και λάθη. Ωστόσο, ο άνθρωπος συνεχίζει να αγνοεί τους κινδύνους και τις επιπτώσεις τόσο για τον ίδιο όσο και για ό, τι τον περιβάλλει, μέχρι να επιτύχει τον σκοπό του. Άραγε θα υπάρξει πότε αιώνια ειρήνη, όπου ο άνθρωπος θα είναι ευτυχισμένος και ικανοποιημένος με ό, τι του προσφέρεται ή θα επικρατήσει το αίσθημα της μισαλλοδοξίας και θα βγάξει στους ανθρώπους τα πιο κτηνώδη αισθήματα;

Πάβελ Γιόνκα, εικονογράφος

Φαίδρα Νικολάου, Σύγχρονες κοινωνίες: ένα οικουμενικό, παγκόσμιο, ενοποιημένο...πεδίο μαχών

24 Φεβρουαρίου 2022 κι ο ρωσικός στρατός εισβάλλει στην αδελφική του χώρα. Ως απάντηση χώρες του NATO συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας στέλνουν πολεμικό υλικό για το οποίο έχει κατακερματιστεί ο εθνικός τους προϋπολογισμός, η υγεία, η παιδεία, η πρόνοια... Όπλα που λέγεται ότι θα θωρακίσουν τον δυτικό κόσμο.

Η εθνικιστική μυωπία των κρατών δεν περιορίζεται εκεί: στη Γαλλία, από την οποία εφοδιάστηκε επίσης ο στρατός της Ουκρανίας με όπλα αξίας τουλάχιστον 100 εκατομμυρίων ευρώ, σημειώθηκε άνοδος της ακροδεξιάς. Η Γαλλίδα πολιτικός Μαρίν Λεπέν έλαβε 41,45% των ψήφων τον Απρίλιο του 2022, ενώ είχε δεσμευτεί ότι θα «αποκαταστήσει την κυριαρχία της Γαλλίας».

Ωστόσο, εάν ρίξουμε ένα βλέμμα στην παγκοσμιοποιημένη μας κοινότητα, θα αντικρίσουμε έναν αξιοθαύμαστο θεματοφύλακα των ανθρώπινων αξιών. Πρόκειται για τις δημοκρατίες της Δύσης. Στην απομονωμένη Ασία, κι ιδίως τη Νότια Κορέα, υπερισχύει η δικτατορία κι η λογοκρισία. Συνεπώς, στις παγκόσμιες κοινωνίες, όπου οι πολίτες ζουν ελεύθεροι, θεωρείται

δεδομένη η τήρηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Έτσι, εξάλλου, υπόσχεται κι ο πολιτισμός τον οποίο έχουν θαυμάσια διατηρήσει.

Πράγματι, εκεί ζουν οι εξελιγμένοι άνθρωποι, οι προοδευτικοί. Διαφημίσεις προβάλλονται σε κάθε οικία για να ενημερώσουν τον κόσμο για τις τελευταίες τεχνολογικές ανακαλύψεις, τις σύγχρονες ανέσεις. Το διαδίκτυο, πρώην εργαλείο των Αμερικάνικων κυβερνήσεων και του στρατού στον ψυχρό πόλεμο, έχει εξελιχθεί στον πυρήνα της ειρηνικής ζωής. Σε αυτή την αστείρευτη πηγή ανθρώπινης επικοινωνίας, γνώσης, τέχνης κι άλλων πολιτισμικών προϊόντων θεμελιώνεται ένας κόσμος ευχάριστος και προσιτός.

Κυρίως ευχάριστος.

Τόσο ευχάριστος που πολλοί αντέχουν να ακούν ή να βλέπουν κάθε είδους ωμότητα. Εκτός, βέβαια, κι αν τη βιώνουν οι ίδιοι. Σε τι βαθμό μπορεί μια κοινωνία να εξοικειωθεί με τις κτηνωδίες που διαπράττουν οι Ρώσσοι στρατιώτες σε Ουκρανίδες, την συστηματική σεξουαλική κακοποίηση που ασκούν για να θρυμματίσουν το λαϊκό αίσθημα, για να φέρουν μικρά κοριτσάκια στον κόσμο «Ρώσους», αδιαφορώντας για τις συνθήκες στις οποίες θα γεννηθούν αυτά τα μωρά; Πόσο μπορούν κάποιοι να ναρκώσουν τις συνειδήσεις τους, χρησιμοποιώντας ακόμη και τις ίδιες τις ουσίες; Πώς παραγκωνίστηκαν τα ανθρώπινα δικαιώματα κι η ανθρωπιστική παιδεία;

Ίσως οι κοινωνίες που τόσο εμπιστεύεται ο σύγχρονος άνθρωπος να είναι πιο ευάλωτες από ποτέ στην αδικία και στον πόνο. Τα μόνα πανανθρώπινα αγαθά σήμερα είναι ο πόλεμος, η βία κι η μισαλλοδοξία. Διατίθενται εύκολα παντού, μέχρι και στις εκφράσεις του καθημερινού λόγου, με κυρίαρχες τις σεξιστικές. Η αποδοχή της ετερότητας γίνεται αδύνατη ακόμη και μεταξύ των φύλων. Ένα γεγονός, λοιπόν, που δείχνει τη δυσκολία της εδραίωσης ειρήνης και δημοκρατίας, αλλά και την εύρεση της απλής, αγνής κι αυθόρμητης αγάπης.

Δ. Βασανιστήρια

Αλκηστις Μαρτζάκη, *Μάτια, στόμα και λαιμό*

Ένα από τα θέματα που αποσιωπάται συχνά στις συζητήσεις γύρω από τη Χούντα είναι η διαβόητη δράση της ΕΣΑ¹, κυρίως όσον αφορά στα βασανιστήρια. Οι κρατούμενοι στα διάφορα “παραρτήματα” υποβάλλονταν σε κάθε είδους βασανιστήρια – ψυχολογικά, σωματικά, σεξουαλικά – με τους βασανιστές να είναι πότε άνθρωποι-τέρατα, ταγμένοι πλήρως στην ιδεολογία του «Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών» χωρίς ίχνος ανθρωπιάς, και πότε νεαροί γενίτσαροι· παιδιά είκοσι χρονών, συνήθως αμόρφωτα και κυρίως απ’ την επαρχία, που στρατολογούνταν και εκπαιδεύονταν να χτυπούν, να βασανίζουν, να βιάζουν, χωρίς να σκέφτονται αν ο άνθρωπος που χτυπούσαν θα μπορούσε να είναι ο πατέρας τους ή η κοπέλα που βίαζαν η αδερφή τους... Κάποιες φορές μάλιστα η “εκπαιδευση” τους περιλάμβανε πρακτικές που θα έπρεπε και οι ίδιοι να χρησιμοποιήσουν αργότερα.

Με την ψύχραιμη(;) ματιά των 48 χρόνων απ’ την πτώση της δικτατορίας η νομική κάλυψη που παρέχεται δεν μας αφήνει περιθώρια φόβου· ο «*Χάρτης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*» της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρει στον τομέα «Αξιοπρέπεια»: «*Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης – Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.*» (άρθρο 4). Επίσης, το ίδιο μας το Σύνταγμα στο Άρθρο 7 αναφέρει ρητά: «Τα βασανιστήρια, οποιαδήποτε σωματική κάκωση, βλάβη υγείας, ή άσκηση ψυχολογικής βίας, καθώς και κάθε άλλη προσβολή της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας απαγορεύονται και τιμωρούνται, όπως ο νόμος ορίζει.»

Βέβαια, αυτό που θα έπρεπε, μεταξύ άλλων, να σκεφτούμε δεν είναι η... νομιμότητα των βασανιστηρίων (οι πρωταίτιοι της Χούντας δεν παραδέχτηκαν τη διεξαγωγή βασανιστηρίων ούτε κατά τη διάρκεια του καθεστώτος ούτε στις δίκες που ακολούθησαν την πτώση του) αλλά πόσο αυτά κατέστρεψαν την έννοια της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Ως προς τους βασανισθέντες δεν χωράει αμφιβολία. Εξάλλου αυτός ήταν ο σκοπός, να εξευτελιστεί τόσο το άτομο ώστε να καταδώσει τους συναγωνιστές του ή να κουβαλάει αυτό το βάρος και να μετανιώνει όλη του τη ζωή.

Ο θεσμός των βασανιστηρίων, όμως, κατέστρεψε την αξιοπρέπεια και των βασανιστών. Το καθεστώς μετέτρεπε τα παιδιά αυτά σε ανθρώπους χωρίς λογική, χωρίς ηθικούς φραγμούς, χωρίς συναισθήματα, αρετές που χαρακτηρίζουν έναν άνθρωπο που στέκεται στα δυο του πόδια και δεν πέφτει στα τέσσερα². Η έννοια της αξιοπρέπειας δεν έγκειται μόνον στον σεβασμό του σώματος, αλλά και του πνεύματος και της ψυχής. Αξιοπρεπής δεν είναι μόνον ο άνθρωπος που στέκεται όρθιος στα δυο του πόδια χωρίς μελανιές, αλλά κι αυτός που έχει συνείδηση του τι κάνει (δεν αναρωτήθηκε ποτέ κανένα από κείνα τα παιδιά «*μα καλά, τι κάνω;*»), που κανοναρχεί ο ίδιος τα χέρια του κι όχι κάποιος ανώτερος που “ποντάρει” στον φόβο ή τη δουλοπρέπειά του. Αξιοπρεπής είναι ο άνθρωπος που σέβεται την αξιοπρέπεια οποιουδήποτε ανθρώπου έχει μπροστά του.

Συνεπώς, το μεγάλο κατάλοιπο της Χούντας είναι πως άφησε πολλούς ανθρώπους ανάπηρους και στο σώμα και στην ψυχή. Μετέτρεψε πολλούς σε όντα που δυσκολεύτηκαν να ξαναπερπατήσουν, που ντράπηκαν να διεκδικήσουν το δίκιο τους, που πέθαναν λίγο καιρό μετά την αποφυλάκισή τους. Αλλά και πολλούς σε όντα χωρίς σκέψεις και τύψεις, που εξευτελίζουν τους ίδιους τούς εαυτούς τους και ακολούθως την έννοια της ανθρωπίνης λογικής. Σε όντα, δηλαδή, χωρίς μάτια, στόμα και λαιμό...³

1: Ελληνική Στρατιωτική Αστυνομία. Δημιουργήθηκε το 1951, αλλά επί Χούντας ήταν το κύριο όργανο αστυνομίας του καθεστώτος

2: «*Χρειάστηκαν εκατομμύρια χρόνια για να γίνουν τα τέσσερα πόδια δύο. Δε θα τα κάνω πάλι τέσσερα εγώ.*» Φράση του Μενέλαου Λουντέμη όταν του είπαν ν’ αποκηρύξει τις πολιτικές του πεποιθήσεις.

3: Στίχοι από το τραγούδι του Μάνου Ελευθερίου «Η αυλή». Μουσική του Μίκη Θεοδωράκη

Οι νομικές αναφορές είναι από την ιστοσελίδα: <https://fra.europa.eu/el/eu-charter/article/4-apagoreysi-ton-vasanistirion-kai-ton-apanthropon-i-exey>

[telistikon-poinon-i#national-constitutional](#)

